spot centrum pro společenské otázky

Platforma pro sociální bydlení

Tiskový brífink: Implementace dávky státní sociální pomoci

5. 11. 2026

Proč je to důležité?

Veřejné politiky a analýzy, o které se opírají ne vždy adekvátně zohledňují skutečnou situaci nízkopříjmových domácností.

- Možnost legální práce v České republice zásadním způsobem ovlivňuje **zadluženost** populace: exekuce a insolvence
- Lidé s nižšími příjmy často mají **méně stabilní zaměstnání**: práce na dohody, kombinace více prací, aj.
- Také jsou často nuceni bydlet v **nejistém substandardním bydlení**: podnájemní smlouvy, ubytovny, chaty – nebo azylové domy aj.
- Časté jsou zde i složitější rodinné situace („patchwork families“): vícegenerační bydlení aj.

-> **POROZUMĚNÍ skutečným situacím je klíčové jak pro funkční poradenství** v oblasti práce nebo bydlení, **tak i pro analýzu a vyhodnocení dopadů sociálních systémů**

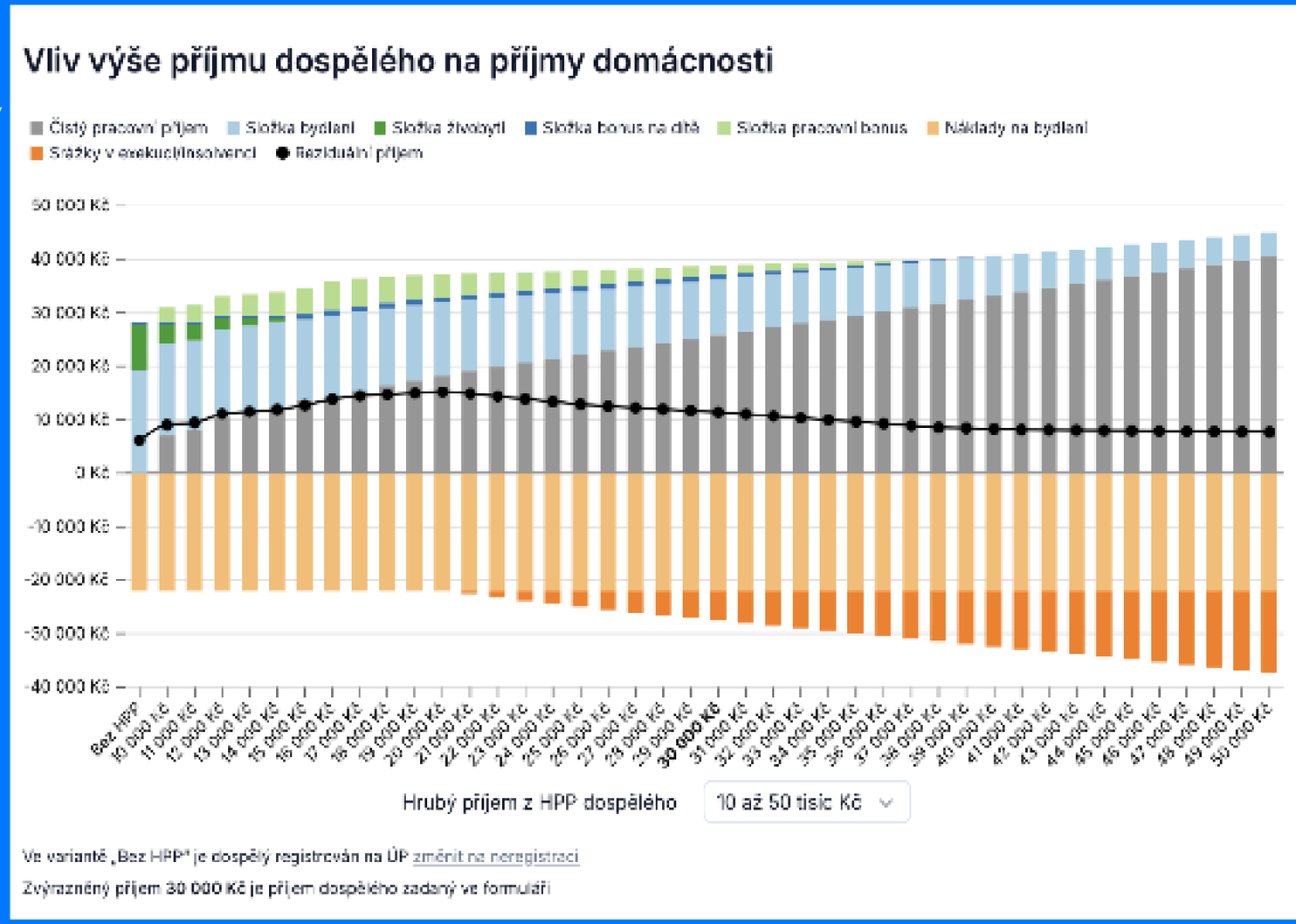
Co kalkulačka umí a k čemu to je?

Výpočet zahrnuje:
pravidelně (měsíčně) vyplácené nepojistné dávky, daně a exekuční a insolvenční srážky ze mzdy.

Tabulka: modeluje **výši a složení příjmů, v konkrétním situaci** domácnosti

- Čisté příjmy ze zaměstnání
- Výši exekučních/insolvenčních srážek
- Nároky na DSSP dle typu
- Zobrazí **mezivýpočty**

Graf: modeluje **dopady změn výše příjmu** 1. osoby na reziduální příjem domácnosti

Je systém moc (dost) štědrý? Jak vyhodnocujeme finanční situaci domácnosti

DSSP sloučila dávky, které dosud spadaly pod dva odlišné systémy (hmotné nouze a státní sociální podpory) -> sledujeme zda domácnost bude mít příjem pro krátkodobé přežití, i zda bude schopná s příjmem vycházet dlouhodobě.

- Ohrožení ztrátou bydlení: podíl příjmu, které domácnost vydává na bydlení.

Nad 40 %: ohrožení nadměrnými výdaji, nad 50 % : ohrožení ztrátou bydlení.

- Pokrytí základních potřeb: nezahrnuje dlouhodobé výdaje, úspory, volný čas dětí, aj. Vychází z doporučené hodnoty životního minima spočítané VUPSV pro rok 2021, jednotlivé položky jsou aktualizovaní o inflaci za období 2022-2025.

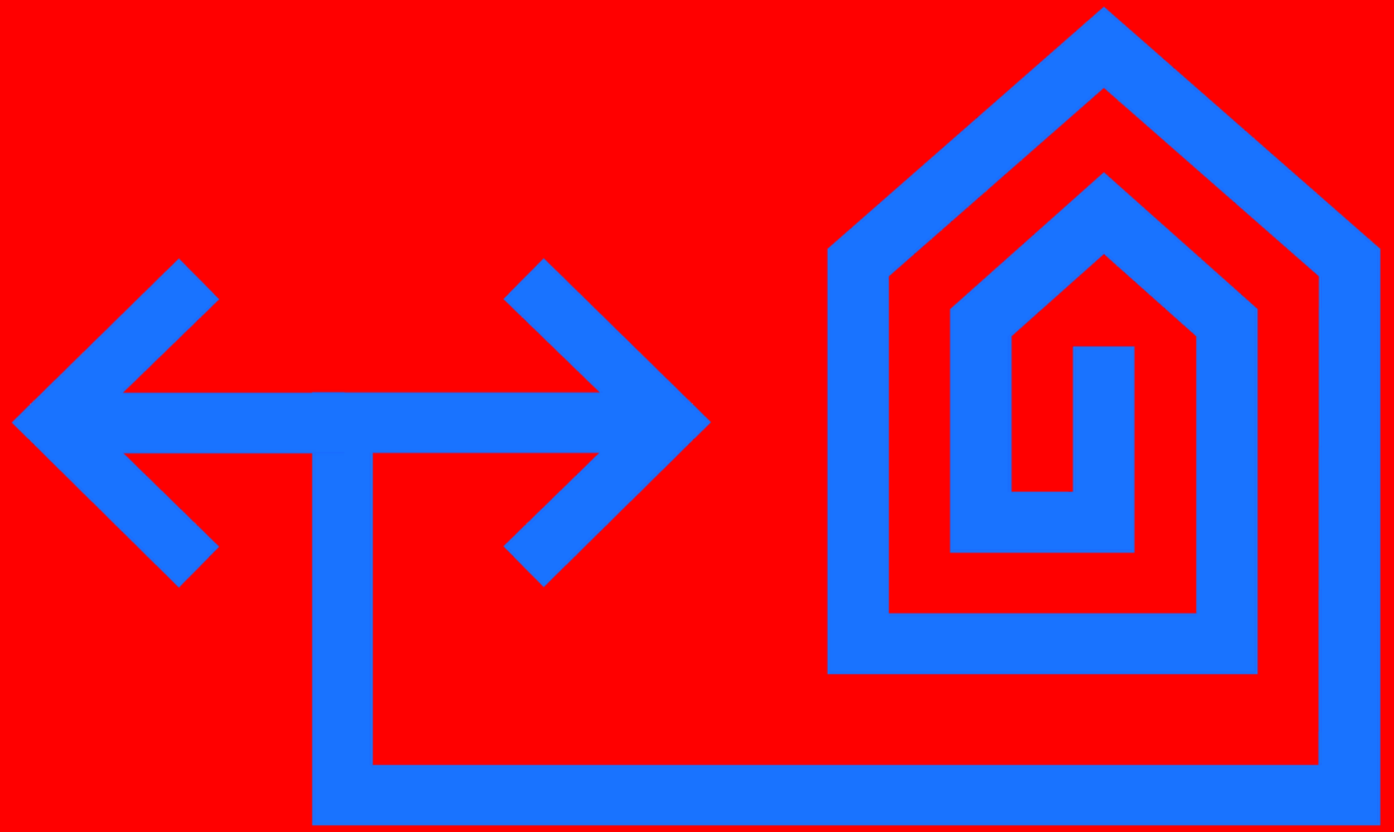
- Zaplacení běžných nákladů: bude doplněno/ výstupy projektu TAČR Hranice chudoby

...A co kalkulačka neumí?

... příjmy OSVČ
... ročně účtované daně
...jiné výdaje: náklady se zaměstnáním, splátky dluhů, které nejsou exekučně sráženy, aj.
... snižování dávek kvůli školní docházce dětí
... majetkové testy DSSP

Kalkulačka počítá s příjmy za aktuální (zadávaný) měsíc, řada dávek je nicméně v praxi počítána podle příjmu za předcházející období (nejčastěji 3 měsíce).

Identifikované systémové problémy

Nízká nezabavitelná částka u exekucí

- Situace rodiny s jedním dítětem v Brně, pracující rodič v insolvenci
- Kvůli nezapočítávaným srážkám je pro domácnost nevýhodné pracovat
- Pomohlo by částečné započtení srážek a navýšení životního minima

Situace domácnosti

Čistý příjem dospělého č.1	24 389 Kč
Čistý příjem dospělého č.2	0 Kč
Čistý pracovní příjem (ze zaměstnání)	**24 389 Kč**
Další příjmy	12 000 Kč
Rodičovská dospělého č.2	12 000 Kč
Dávka státní sociální pomoci (DSSP)	8 511 Kč
Složka bydlení	6 090,4 Kč
Složka živobytí	0 Kč
Složka bonus na dítě	759,7 Kč
Složka pracovní bonus	1 660,9 Kč
Srážky v exekuci/insolvenci dospělého č.1	- 4 508 Kč
Čistý peněžní příjem po srážkách	**40 392 Kč**
Náklady na bydlení	- 28 000 Kč
Náklady na bydlení jako podíl z příjmu	69 %
Zbytkový příjem	**12 392 Kč**
Domácnost schopna pokrýt základní potřeby	Ne
Částka na základní potřeby	16 039 Kč
Nárok na podporu podle zákona o podpoře v bydlení	Ne

Mezivýpočty pro kontrolu

Nízké normativy ohrožují i pracující

- Situace samostatně žijící ženy v bytě pražské MNA, která se staví na vlastní nohy
- I přes snížený nájem dává většinu svého příjmu za bydlení, pracovní bonus nefunguje
- Nejvíce by pomohly normativy počítané podle tržních cen

Situace domácnosti

Čistý příjem dospělého	17 359 Kč
Čistý pracovní příjem (ze zaměstnání)	**17 359 Kč**
Dávka státní sociální pomoci (DSSP)	10 789 Kč
Složka bydlení	9 836,4 Kč
Složka živobytí	0 Kč
Složka bonus na dítě	0 Kč
Složka pracovní bonus	952,3 Kč
Srážky v exekuci/insolvenci	- 1 085 Kč
Čistý peněžní příjem po srážkách	**27 063 Kč**
Náklady na bydlení	- 15 323 Kč
Náklady na bydlení jako podíl z příjmu	57 %
Zbytkový příjem	**11 740 Kč**
Domácnost schopna pokrýt základní potřeby	Ano
Částka na základní potřeby	6 940 Kč
Nárok na podporu podle zákona o podpoře v bydlení	Ne

Mezivýpočty pro kontrolu

Dávky nereagují na energetickou chudobu

- Situace seniora z Chomutova ve vlastním domě
- Plošný paušál v řadě regionů nereaguje na vysoké náklady
- Jsou možnosti valorizace paušálu a zahrnutí regionálních specifik

Situace domácnosti

Čistý příjem dospělého	0 Kč
Čistý pracovní příjem (ze zaměstnání)	**0 Kč**
Další příjmy	13 500 Kč
Starobní důchod	13 500 Kč
Dávka státní sociální pomoci (DSSP)	2 704 Kč
Složka bydlení	2 703,2 Kč
Složka živobytí	0 Kč
Složka bonus na dítě	0 Kč
Složka pracovní bonus	0 Kč
Čistý peněžní příjem	**16 204 Kč**
Náklady na bydlení	- 7 500 Kč
Náklady na bydlení jako podíl z příjmu	46 %
Zbytkový příjem	**8 704 Kč**
Domácnost schopna pokrýt základní potřeby	Ano
Částka na základní potřeby	6 940 Kč
Nárok na podporu podle zákona o podpoře v bydlení	Ne

Mezivýpočty pro kontrolu

Azylové domy posuzované jako společné domácnosti

- Simulace výpočtu dávky pěti jednotlivců na společném pokoji
- Typicky velmi chudí lidé, kteří hospodaří samostatně, dostávají dávku v rámci jednotek tisíců
- Samostatně žijící osoby mají být posuzovány samostatně.

Situace domácnosti

Čistý příjem dospělého č.1	0 Kč
Čistý příjem dospělého č.2	0 Kč
Čistý příjem dospělého č.3	0 Kč
Čistý příjem dospělého č.4	0 Kč
Čistý příjem dospělého č.5	0 Kč
Čistý pracovní příjem (ze zaměstnání)	**0 Kč**
Dávka státní sociální pomoci (DSSP)	35 856 Kč
Složka bydlení	15 856 Kč
Složka živobytí	20 000 Kč
Složka bonus na dítě	0 Kč
Složka pracovní bonus	0 Kč
Čistý peněžní příjem	**35 856 Kč**
Náklady na bydlení	- 30 000 Kč
Náklady na bydlení jako podíl z příjmu	84 %
Zbytkový příjem	**5 856 Kč**
Domácnost schopna pokrýt základní potřeby	Ne
Částka na základní potřeby	29 520 Kč
Nárok na podporu podle zákona o podpoře v bydlení	Ano

Mezivýpočty pro kontrolu

Představení zkušeností sociálních služeb

Lenka Ducháčová - Romodrom

Kateřina Sehnoutková - NADĚJE

Gabriela Hendlová - RUBIKON Centrum